

Marine Institute
Foras na Mara

***Scéim Foras na Mara
Don tréimhse 2009 – 2012
faoi Alt 11 d’ Acht na dTeangacha Oifigiúla, 2003***

6ú Iúil 2009

***SCHEME 2009 – 2012
UNDER SECTION 11 OF THE
OFFICIAL LANGUAGES ACT 2003***

6 July 2009

CLÁR ÁBHAR

	Leathanach
Caibidil 1– Réamhrá agus Cúlra Treoirlínte maidir le hullmhú na scéime Próiseas Comhchomhairle Aidhmeanna na Scéime Teanga Ábhar na Scéime Teanga Dáta Thosach Feidhme na Scéime Forléargas ar Fhoras na Mara Na Seirbhísí a Sholáthraimid Réimsí Feidhme an Fhorais Ár gCustaiméirí Oifigí Fhoras na Mara Measúnú ar an méid atá seirbhísí ar fáil trí Ghaeilge cheana féin	3
Caibidil 2 – Modh Cumarsáide leis an bPobal Modhanna Scríofa Cumarsáide lena n-áirítear cumarsáid leictreonach Modhanna Cumarsáide Idirphearsanta	7
Caibidil 3 – Feabhas ar na Seirbhísí a chuirfear ar fáil go dátheangach Seirbhísí nach bhfuil ar fáil i nGaeilge Tiomantas Ginearálta d’fhorbairt sheirbhís na Gaeilge Oiliúint agus Forbairt Earcú agus Socrú Acmhainní Teanga Seirbhísí Aistriúcháin Céannacht Chorparáideach Tríú Páirtithe	12
Caibidil 4 – Monatóireacht agus Athbhreithniú	15
Caibidil 5 – Poiblíocht don Scéim Chomhaontaithe	15
Aguisín A – Suíomh Oifigí Fhoras na Mara	16

Caibidil 1: Réamhrá agus Cúlra

D’ullmhaigh Foras na Mara an Scéim seo faoi Alt 11 d’Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 (“an tAcht”). Foráiltear le hAlt 11, go n-ullmhódh comhlachtaí poiblí scéim reachtúil ina sonraítear na seirbhísí a chuirfidh siad ar fáil

- trí mheán na Gaeilge
- trí mheán an Bhéarla, agus
- trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

agus na bearta atá le glacadh lena chinntiú go gcuirfear aon seirbhís nach gcuireann an an comhlacht ar fáil trí mheán na Gaeilge ar fáil i nGaeilge laistigh de thréimhse ama comhaontaithe.

Treoirínte maidir le hullmhú na scéime

Foráiltear le hAlt 12 den Acht, go n-ullmhódh an tAire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta treoirínte agus go n-eiseofaí iad ar chomhlachtaí poiblí chun cuidiú leo dréacht-scéimeanna a ullmhú. Rinneadh an scéim seo a dhréachtú ag féachaint do na treoirínte sin.

Próiseas Comhchomhairle

D’fhoilsigh Foras na Mara fógra faoi Alt 13 den Acht ar a láithreán gréasáin (www.marine.ie), an 16 & 17 Bealtaine 2007 san *Irish Times*; 18 Bealtaine 2007 sa *Connacht Tribune*; agus 20 Bealtaine 2007 i *Foinse*, ag lorg uiriolla ó pháirtithe leasmhara maidir le dréachtscéim a ullmhú faoi Alt 11. Fuarthas dhá aighneacht, agus tá an Foras buíoch as na tuairimí a léirigh na heagraíochtaí sin.

Chuir na haighneachtaí agus na tuairimí sin go leor eolais ar fáil don scéim chomh maith le moltaí a chuir an fhoireann ar aghaidh trí cheistneoir a rinneadh i bhForas na Mara.

Aidhmeanna na Scéime Teanga

Tá dhá phríomhaidhm ag Foras na Mara maidir le hullmhú na Scéime seo:

1. Caighdeán níos fearr i seirbhísí poiblí Gaeilge an Fhorais a chinntiú, faoi mar atá leagtha síos in Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003.
2. Feasacht níos fearr i measc fhoireann Fhoras na Mara a chur chun cinn, meon dearfach i leith na Gaeilge a neartú agus ar an tslí sin, atmaisféar an dhátheangachais a chothú san eagraíocht le himeacht ama.

Ábhar na Scéime Teanga

Rinne Foghrúpa na Teanga Oifigiúil (*Grúpa Gaeilge*) de chuid Fhoras na Mara maoirseacht ar ullmhú agus ar fhorbhairt na scéime seo a fuair cabhair ó oifigigh idirchaidrimh as gach réimse seirbhíse laistigh den Fhoras. Críochnaíodh an scéim tar éis comhairliúcháin leathan le gach duine ar fhoireann an Fhorais agus freisin tar éis

comhairliúcháin leis an An Roinn Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta. Tá an bhainistíocht shinsearach laistigh den Fhoras freagrach as monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na scéime.

Sa Scéim, cuirfear leis na seirbhísí atá á gcur ar fáil i nGaeilge faoi láthair mar bhonn tosaithe. Déantar réimsí a shainaithint in ábhar na scéime le feabhas a chur amach anseo ar an tseirbhís a bheidh á cur ar fáil ag an bhForas. Áirítear leis an scéim, tiomantas le measúnú a dhéanamh ar leibhéal an éilimh ar sheirbhísí trí Ghaeilge ar bhonn leanúnach agus lena chinntiú go leanfaidh Foras na Mara ag freastal ar an éileamh sin ar bhealach beartaithe, comhleanúnach ina mbeidh teacht ag daoine air. Leanfaidh Foras na Mara ag tomhas an leibhéil éilimh ar sheirbhísí i nGaeilge trí iniúchtaí rialta a dhéanamh trí chóras comhairimh/tomhais ar an leibhéal ceisteanna/iarratais ar sheirbhísí trí Ghaeilge i dtréimhse ar leith.

Dáta Thosach Feidhme na Scéime

Dhearbhaigh an tAire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta an scéim seo. Cuirfear tús leis an scéim le héifeacht, ar an 6 Iúil 2009 agus beidh feidhm léi ar feadh tréimhse de 3 bliana ón dáta sin nó go ndearbhóidh an tAire scéim nua de bhun Alt 15 den Acht, cibé acu is túisce.

Forléargas ar Fhoras na Mara

Misean agus Feidhmeanna

Faoin Acht um Fhoras na Mara tá Foras na Mara freagrach as:

“gabháil do thaighde agus d’fhorbairt mara, iad a chomhordú, a chur chun cinn agus cuidiú leo agus na seirbhísí sin a sholáthar a bhaineann le taighde agus forbairt mara a chuirfidh, i dtuairim Fhoras na Mara, forbairt eacnamaíochta chun cinn agus a chruthóidh fostaíocht agus a dhéanfaidh an comhshaol mara a chosaint.”

Mar sin, is é Foras na Mara an ghníomhaireacht náisiúnta do thaighde mara, teicneolaíocht, forbairt agus nuálaíocht (RTDI). Oibríonn sé chun deiseanna eacnamaíochta acmhainní mara na hÉireann a mheas agus a réadú; forbairt inbhuanaithe thionscal na mara a chur chun cinn trí chláir mhaoinithe straitéiseacha agus seirbhísí eolaíochta riachtanacha; agus acmhainn mara nádúrtha na hÉireann a chosaint trí thaighde agus mhonatóireacht comhshaoil.

Na Seirbhísí a Sholáthraímid

Tá acmhainn mara de 220 milliún acra faoin bhfarraige ag Éirinn, sin deich n-uaire níos mó ná a hachar talún agus nach bhfuil go mór i mbéal an phobail. Is é Foras na Mara an ghníomhaireacht Stáit atá freagrach as forbairt inbhuanaithe na mórachmhainne mara sin a chur chun cinn trí thaighde, agus chomhairle bainistíochta a sholáthar do thionscal, don Rialtas agus don Aontas Eorpach. Áirítear ar an obair, réimse suntasach seirbhísí a sholáthraímid go díreach leis an bphobal, lena n-áirítear;

- Cláir mhaoinithe forbartha agus taighde náisiúnta
- Measúnú ar stoc éisc
- Seirbhísí Sláinte Éisc
- Monatóireacht ar shábhailteacht bia mara
- Monatóireachta comhshaoil
- Oibríochtaí báid taighde
- Léarscáiliú ar ghrinneall na farraige
- Bainistíocht sonraí

Tá sonraí breise ar sheirbhísí Fhoras na Mara le fáil sa treoirleabhar a fhoilsimid de bhun alt 15 de na hAchtanna um Shaoráil Faisnéise 1997 agus 2003 (agus is féidir teacht air ar láithreán gréasáin an Fhorais: www.marine.ie).

Réimsí Feidhme Fhoras na Mara

Tá Foras na Mara eagraithe i seacht bhfoireann seirbhíse mar seo a leanas:

Seirbhísí Corparáideacha

- Airgeadas
- Acmhainní Daonna
- Cumarsáid
- Saoráidí

Oifig Fhorbairt Mhara na hÉireann (IMDO)

- Idirchaidreamh agus Tacaíocht Tionscail
- Forbairt Ghnó agus Margaíochta
- Oideachas agus For-Rochtain
- Forbairt Idirnáisiúnta

Seirbhísí Comhshaoil Mara agus Sábháilteachta Bia

- Biotocsain
- Ceimic
- Cáilíocht
- Sláinte Éisc
- Éiceolaíocht Fíteaplanctóin
- Éiceolaíocht Beantóis

Seirbhísí Eolaíochta Iascaigh

- Iascach Grinnill
- Iascach Peiligeach
- Iascach Cladaigh
- Samhaltú agus Ionsamhlú Stoic Éisc
- Iascach Sliogéisc

Seirbhísí Dohbarshaothrú agus Bainistiú Dobharcheantair

- Dohbarshaothrú agus Tógáil
- Bradán Fiáin
- Iascach Dobharcheantair agus Fhionnuisce
- Géineolaíocht

Seirbhísí Eolaíochta Aigéin

- Suirbhéithe ar Ghrinneall na Farraige
- Oibríochtaí Báid Taighde
- Seirbhísí Aigéaneolaíochta

Seirbhísí Phleanáil Straitéiseach agus Forbartha

- Comhoibriú Idirnáisiúnta
- Fadhbheathnaitheacht agus Pleanáil
- An Plean Forbartha Náisiúnta agus Riarachán Sea Change
- Teicneolaíocht Mhara
- Seirbhísí Eolais agus Forbartha

Ár gCustaiméirí

Is léiriú é bonn custaiméirí Fhoras na Mara ar an raon forleathan earnálacha agus gníomhaíochtaí a thiteann laistigh dár réimse freagrachta. I measc ár gcustaiméirí comhairimid go sonrach an tAire agus an tAire Stáit, comhaltaí eile den Oireachtas, ionadaithe poiblí áitiúla, baill aonair den phobal, na comhlachtaí poiblí faoinár gcoimirce, comhlachtaí ionadaíocha a bhíonn páirteach sna hearnálacha a bhfuilimid freagrach astu, daoine aonair agus cuideachtaí lena bhfuil caidreamh díreach gnó againn leo, Ranna Rialtais eile agus comhlachtaí poiblí, an tAontas Eorpach, eagraíochtaí idirnáisiúnta, na meáin agus grúpaí deonacha a bhíonn i dteagmháil leis an bhForas faoina gcuid ábhair inní agus leasanna.

Oifigí Fhoras na Mara

Tá Ceannoifig Fhoras na Mara lonnaithe i Rinn Mhíl, Órán Mór, Co. na Gaillimhe. Tá oifigí ag an bhForas freisin ag 80 Sráid Fhearchair, Baile Átha Cliath 2 agus ag An Fhoirnéis, Baile Uí Fhiacháin, Co. Mhaigh Eo chomh maith le roinnt ionad calafort ar fud na tíre.

Tá liosta iomlán de na h-oifigí ar fad atá ar fud na tíre le fáil in *Aguisín A*.

Measúnú ar an méid is atá seirbhísí ar fáil trí Ghaeilge cheana féin

Is é príomhchuspóir Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 ná fáil níos fearr a bheith ar sheirbhísí poiblí trí Ghaeilge agus iad a bheith ar chaighdeán níos airde.

I láthair na huaire, cuireann Foras na Mara líon teoranta seirbhísí ar fáil go dátheangach. Is féidir Tuarascáil Bhliantúil Fhoras na Mara a fháil i mBéarla agus i nGaeilge mar chóip leictreonach nó mar chóip chrua araon. Tá líon teoranta foilseachán eile curtha ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla chomh maith.

Tá páipéar ceannteidil agus príomhchomharthaíocht an Fhorais i nGaeilge agus i mBéarla faoi láthair. Freagraítear i nGaeilge gach comhfhreagras a fhaightear i nGaeilge de réir fhorálacha Alt 9(2) den Acht agus déantar gach iarracht freastal ar chustaiméirí a chuireann glaoh ar an bhForas nó a thugann cuairt air agus a bhíonn ag iarraidh a gcuid gnó a dhéanamh trí mheán na Ghaeilge ach gan dochar a dhéanamh do luas ná do chaighdeán na seirbhíse atá á cur ar fáil.

Caibidil 2 : Modh Cumarsáide leis an bPobal

Bíonn Foras na Mara i mbun cumarsáide leis an bpobal ar na slí seo a leanas:

- (1) Modhanna scríofa, lena n-áirítear cumarsáid leictreonach;
- (2) Modhanna Idirphearsanta.

Modhanna Scríofa Cumarsáide lena n-áirítear cumarsáid leictreonach

Rinne Foras na Mara measúnú ar na modhanna éagsúla cumarsáide scríofa leis an bpobal atá in úsáid ar fud an Fhorais. Tá na modhanna sin leagtha amach thíos chomh maith le tiomantais an Fhorais maidir le forbairt pholasaí na seirbhíse Gaeilge le linn shaolré na scéime:

Modh Cumarsáide	Tiomantas Seachadta na Seirbhíse Gaeilge
Foilseacháin Chorporáideacha, lena n-áirítear Ráiteas Straitéise, Tuarascáil Bhliantúil, Cairt Seirbhíse do Chustaiméirí, Saoráil Faisnéise Ailt 15 & 16 Lámhleabhair.	Foilsítear agus leanfar ag foilsiú Tuarascáil Bhliantúil Fhoras na Mara i bhformáid dhátheangach i.e. laistigh de chlúdach amháin. Foilsítear agus leanfar ag foilsiú Achoimre Feidhmiúcháin na Straitéise Taighde Mara Sea Change i bhformáid dhátheangach. Cuirfear foilseacháin chorporáideacha eile atá dírithe ar lucht féachana Gaeilge seachtrach ar fáil i bhformáid dhátheangach. Freastlaíonn an nós imeachta gearán a chuireann Foras na Mara ar fáil ar aighneachtaí Béarla agus Gaeilge araon.
Treoirilínte, bileoga eolais agus foirmeacha iarratais a bhaineann le scéimeanna/cláir/próisis aonair.	Le linn shaolré na scéime, aithneoidh Foras na Mara roinnt príomhbhileoga eolais a chuirfear ar fáil i bhformáid dhátheangach. Áireofar orthu sin bileog eolais a thabharfaidh léargas ginearálta ar Fhoras na Mara – an bhileog eolais is minice a bhíonn ag teastáil ón bpobal agus ar a laghad príomhbhileog eolais amháin as gach réimse seirbhíse laistigh de Fhoras na Mara. Beidh siad ar fáil i bhformáid dhátheangach faoi dheireadh na scéime.
Cáipéis straitéise eile de chuid Fhoras na Mara.	Cuirfear na foilseacháin seo – i.e. seachas iad sin atá clúdaithe faoi Alt 10 den Acht – ar fáil go ginearálta go

	dátheangach. I roinnt cásanna, is féidir leis an bhForas a roghnú an achoimre feidhmiúcháin /moltaí a fhoilsiú i bhformáid dhátheangach.
Foilseacháin a chruthaigh eagraíochtaí eile ach atá le fáil ó Fhoras na Mara.	Scaipfear na foilseacháin seo sa teanga inar fhoilsigh an bhuneagraíocht iad.

Preasráitis	Faoi dheireadh na scéime, cuirfear 30% de phreasráitis an Fhorais, seachas óráidí a eisíodh mar phreasráitis nó a ghabhann leo, ar fáil go dátheangach ar láithreán gréasáin an Fhorais agus mar chóip chrua. (Ní cuirfear agusíní a ghabhann le preasráitis ar fáil ach i dteanga oifigiúil amháin).
Fógraí	Faoi dheireadh na scéime, foilseoidh Foras na Mara 30% dá chuid fógraí i bhformáid dhátheangach.
Cumarsáid Ríomhphoist	Beidh gach séanadh caighdeánach ar chumarsáid ríomhphost go dátheangach.
Óráidí	Cuirfear óráidí ar fáil sa teanga inar seachadtar iad.
Iarratais ar Thairiscint	Cuirfear Iarratais ar Thairiscint ar fáil i mBéarla amháin, ach amháin má bhaineann an tairiscint le ceist Ghaeilge.
Láithreán Gréasáin	Cuirfidh an Foras 23% (thart ar 25 leathanach) de láithreán gréasáin reatha Fhoras na Mara ar fáil i bhformáid dhátheangach faoi dheireadh na scéime. Baineann na leathanaigh seo go ginearálta le hábhar statach ar an láithreán, ag cur eolas ar fáil maidir le Foras na Mara, a chuid Réimsí Seirbhíse éagsúla, Próifílí Gairme, Taighde agus Forbairt srl.
Logainmneacha Gaeltachta	Cuirfidh an Foras na socruithe riachtanacha i bhfeidhm lena chinntiú go n-úsáideoidh an Foras logainmneacha oifigiúla na gceantar Gaeltachta mar an réamhshocrú do chríocha oifigiúla ó thaobh foilseacháin an Fhorais, bunachair sonraí

	inmheánacha, srl.

Foilseacháin Eile	<p>Beidh foilseacháin eolaíochta agus teicniúla a chuireann Foras na Mara ar fáil chomh maith le tuarascálacha na gcomhairlí, doiciméid atá beartaithe do lucht féachana lasmuigh den Stát agus doiciméid atá beartaithe go príomha d'úsáid inmheánach m.sh. polasaithe Acmhainní Daonna, pleananna oiliúna agus forbartha, curtha ar fáil go ginearálta i mBéarla.</p> <p>Níl sé ar intinn ag an bhForas leaganacha dátheangacha de dhoiciméid a bhíonn an-teicniúil a fhoilsiú.</p> <p>Breithneofar aon fhoilseachán eile nach bhfuil liostaithe thuas agus nár déanadh tagairt dó in aon chatagóir eile le haghaidh foilsithe dhátheangach ar bhonn aonair, le haird chuí ar leas an phobail agus an dúlra, méid agus leagan amach an ábhair.</p>
-------------------	--

- Déanfar foilseacháin dhátheangacha a sholáthar faoi chlúdach singil ach amháin nuair nach mbíonn sé sin praiticiúil mar gheall ar méid, nádúr nó leagan amach an doiciméid. Nuair a chuirtear leaganacha Gaeilge agus Béarla leithleacha ar fáil, beidh ráiteas i ngach ceann acu ag tabhairt le fios go bhfuil leagan ar fáil sa teanga eile.

Modhanna Cumarsáide Idirphearsanta

Rinne Foras na Mara measúnú ar na modhanna éagsúla cumarsáide idirphearsanta leis an bpobal atá in úsáid ar fud an Fhorais. Tá na modhanna sin leagtha amach thíos chomh maith le tiomantais an Fhorais maidir le forbairt pholasaí seirbhíse Gaeilge:

Modh Cumarsáide	Tiomantas Seachadta na Seirbhíse Gaeilge
Seirbhísí Teileafóin/Lasc-Chláir	Is iad na fáilteoirí/oibríteoirí lasc-chláir na céad pointí teagmhála leis an bpobal. Beidh sé mar pholasaí ag Foras na Mara a chinntiú go gcuirtear cleachtas caighdeánach na Seirbhíse Ardchaighdeáin do Chustaiméirí (QCS) i bhfeidhm sa réimse seo agus a bheidh ag feidhmiú go hiomlán faoi dheireadh na scéime.

	<ul style="list-style-type: none"> • Tabharfaidh an fhoireann fáiltithe/lasc-chláir ainm an chomhlachta poiblí i nGaeilge. Beidh sé seo amhlaidh ó thús na scéime. • Beidh na beannachtaí bunúsacha ar a laghad ar eolas acu i nGaeilge. • Beidh socrúithe oiriúnacha i bhfeidhm le go mbeidh siad in ann baill den phobal a chur i dteagmháil, gan mhoill, leis an oifig nó an t-oifigeach atá freagrach as an tseirbhís a chur ar fáil trí Ghaeilge, nuair is féidir. • Is féidir le baill aonair foirne a gcuid teachtaireachtaí guthphoist a chur i nGaeilge nó i mBéarla nó sa dá theanga agus molfar dóibh é sin a dhéanamh.
Saoráidí Fáiltithe	Tabharfar liosta de bhaill foirne an Fhorais as gach rannóg/aonad atá in ann seirbhís a sholáthar trí Ghaeilge d'fhoireann an fháiltithe.

<p>Ról an Oifigigh Ghaeilge</p>	<p>Is é an ról a bheidh ag an Oifigeach Gaeilge ná maoirseacht a dhéanamh ar fheidhmiú an Achta agus na Scéime san Fhoras, trí chathaoirleacht a dhéanamh ar an “nGrúpa Gaeilge”.</p> <p>Tá an Grúpa Gaeilge comhdhéanta d’fhoireann ilghnéitheach foirne as na rannóga éagsúla laistigh d’Fhoras na Mara, a bhfuil sé mar chuspóir acu an Scéim Gaeilge a dhearadh agus a fheidhmiú agus freisin an Ghaeilge agus úsáid na Gaeilge a chur chun cinn laistigh den eagraíocht.</p> <p>Gheobhaidh an tOifigeach Gaeilge cúnadh ó baill foirne ar fud an Fhorais a bhfuil líofacht sa Ghaeilge acu.</p> <p>Aithneofar baill foirne a bhfuil in ann seirbhísí idirphearsanta Gaeilge a chur ar fáil, má chomhaontaíonn siad leis, ar bhealach cuí ar liostaí teileafóin, ag fáiltiú agus ar an gcairt eagraíochta agus cuirfear a gcuid ríomhphoist san áireamh faoi na rannóga cuí ar an láithreán gréasáin.</p> <p>Is é polasaí an Fhorais go mbeidh na seirbhísí a chuirtear ar fáil do dhaoine sa Ghaeltacht ar fáil i nGaeilge, faoi réir ag foireann inniúil sa Ghaeilge a bheith ar fáil.</p>
<p>Polasaí maidir le Cruinnithe Poiblí</p>	<p>Déanann an Foras formhór dá chuid cruinnithe poiblí i mBéarla. Cuireann an Foras, afách, nuair is cuí, baill foirne atá líofa sa Ghaeilge ar fáil do chruinnithe i gceantair Ghaeltachta nó chun déileáil le ceisteanna a bhaineann leis an nGaeltacht.</p> <p>Nuair a bhíonn Foras na Mara ag eagrú cruinniú poiblí do phobal Gaeltachta, cuirfear seirbhísí teangaireachta comhuaineacha ar fáil nuair nach féidir an cruinniú a rith trí Ghaeilge.</p>
<p>Oifigí sa Ghaeltacht</p>	<p>Faoi láthair, tá oifig amháin de chuid Fhoras na Mara lonnaithe i nGaeltacht Chonamara. Cinnteoidh an Foras gurb í Gaeilge teanga oibre na hoifige i Ros an</p>

Formatted

	Mhíl faoi 2012.
Córais Ríomhaireachta	<p>Tá córais ríomhaireachta Fhoras na Mara comhoiriúnach go hiomlán leis an nGaeilge. Beidh aon chóras ríomhaireachta nua a thabharfar isteach sa todhchaí comhoiriúnach go hiomlán leis an nGaeilge chomh maith.</p> <p>Faoi láthair, níl seirbhísí idirghníomhacha ar-líne ag Foras na Mara. Má thugtar isteach seirbhísí den sórt sin sa todhchaí, tabharfar isteach iad go dátheangach agus go comhuaineach.</p>

Caibidil 3 – Feabhsú ar na Seirbhísí a chuirfear ar fáil go dátheangach

Seirbhísí nach bhfuil ar fáil i nGaeilge

Sa chéad scéim, is é an príomhfhócas a bheidh ag an bhForas ná cur leis an réimse modhanna cumarsáide scríofa agus leictreonacha a bheidh ar fáil go dátheangach agus innúlacht sa Ghaeilge a fhobairt i measc na foirne chun freastal ar sheachadadh seirbhíse idirphearsanta na Gaeilge ar leibhéal ginearálta. I gcleachtas, ciallaíonn sé seo go mbeidh an Foras in ann eolas ginearálta faoin bhForas agus a chuid seirbhísí foriomlána a chur ar fáil trí Ghaeilge, ach ní bheidh an Foras in ann gnó a bhaineann le seirbhísí sonraithe nó cláir sainiúla a dhéanamh trí Ghaeilge.

Tiomantas Ginearálta d'Fhorbairt Sheirbhís na Gaeilge

Tá an Foras tiomanta d'fhorbairt scileanna Gaeilge a spreagadh ar fud gach réimse den Fhoras chun freastal ar fhorbairt fhorchéimneach na seirbhíse custaiméara ar ardchaighdeán duine ar dhuine trí Ghaeilge chun freastal ar an éileamh atá ann do sheirbhísí den sórt sin.

Tá an Foras, áfach, ag tosú ó bhonn mheasartha i dtéarmaí cumas seirbhíse scríofa agus idirphearsanta Gaeilge. Cé go bunúsach, is ceist costais agus ama í cumarsáid scríofa a sholáthar i bhformáid dhátheangach, tá sé i bhfad níos deacra ag an bhfoireann scileanna Gaeilge a fhorbairt chun freastal ar sheachadadh seirbhíse idirphearsanta ó lá go lá.

Rinne an Foras iniúchadh ar scileanna Gaeilge ar fud na heagraíochta agus ba chuid suntais an leibhéal freagartha dearfach a tháinig ón bhfoireann. Ar an mbonn sin, tá an Foras in ann leibhéal áirithe seirbhísí idirphearsanta Gaeilge a sholáthar bunaithe ar fáil reatha scileanna Gaeilge. Tógfaidh sé níos mó ama agus iarrachta, áfach, an croíghrúpa foirne a bhfuil cumas Gaeilge agus muinín leordhóthanach acu a ardú chun seirbhísí Gaeilge a sheachadadh ag leibhéal idirphearsanta. Beidh éifeacht ag an éileamh iarbhir atá ar sheirbhísí den sórt sin ar an méid forbartha a bheifear in ann a dhéanamh ar sheirbhísí idirphearsanta.

Nuair a bhunófar go bhfuil sé ar chumas na foirne agus na rannóg déileáil le custaiméirí Gaeilge ar leibhéal idirphearsanta, déanfaidh an tOifigeach Gaeilge an fáil atá ar an tseirbhís Ghaeilge i rannóga den sórt sin a chur chun cinn trí chomhaontú a dhéanamh leis an bhfoireann maidir le sonraí teagmhála a liostáil ar an liosta teileafóin, cairt eagraíochta agus láithreán gréasáin do na custaiméirí. Cuirfidh sé seo le muinín an phobail ó thaobh fála na seirbhíse custaiméara ardchaighdeáin i nGaeilge agus ardóidh sé éileamh na seirbhísí Gaeilge.

Oiliúint agus Forbairt

Déanfaidh an Rannóg Acmhainní Daonna, i gcomhchomhairle leis an Oifigeach Gaeilge:

- Cúrsaí oiliúna Gaeilge cuí a chur ar fáil d'fhoireann an Fhorais ar fad, lena n-áirítear cúrsaí laistigh de na gnáthuaire oibre, chun láithreachta agus an bhaint atá aige le obair an Fhorais a uasmhéadú;

- An Scéim Aisíoc Táillí a chur chun cinn mar shásra chun oiliúint Ghaeilge a spreagadh;
- Comhairle a chur ar an bhfoireann maidir leis an réimse ranganna Gaeilge ar ardchaighdeán atá ar fáil lasmuigh d'uaireanta oifige (m.sh. Diplóma Tríú-Leibhéal sa Ghaeilge; Sult; Gael-Linn, srl);
- Feasacht teanga a chur san áireamh i gcúrsaí oiliúna Ionduchtúcháin agus Seirbhís do Chustaiméirí, lena chinntiú :
 - go dtuigeann an fhoireann an fáth go bhfuil an Foras ag forbairt polasaí seirbhíse Gaeilge
 - go dtuigeann an fhoireann cúlra agus comhthéacs an pholasaí
 - go bhfuil an fhoireann go hiomlán ar an eolas faoin éifeacht a bheidh ag an bpolasaí ar a gcuid oibre;
- Gach cúrsa a mheasúnú, lena n-áirítear cúrsaí Gaeilge agus cúrsaí a sheachadaítear trí Ghaeilge, ar bhonn rialta chun a fháil amach cé chomh héifeachtach is a fhreastalaíonn siad ar aidhmeanna an Fhorais trí phróiseas meastóireachta cúrsa;
- Leanfaidh an Rannóg ag lorg breis oibrithe deonacha chun seirbhísí Gaeilge a sholáthar ar fud an Fhorais de réir mar a bhíonn cumas na Gaeilge ag forbairt. Le comhaontú na foirne, aithneofar iad ar bhealach cuí ar liostaí teileafóin, ag fáiltiú agus ar an gcairt eagraíochta agus áireofar a gcuid ríomhphoist faoi rannóga ábhartha ar an láithreán gréasáin;
- Socruithe a chur i bhfeidhm ar bhealach cuí do cheiliúradh bliantúil an imeachta *Seachtain na Gaeilge* laistigh den Fhoras agus naisc a fhorbairt le himeachtaí ábhartha eile;
- Deiseanna a fhiosrú chun forbairt scileanna Gaeilge a spreagadh i measc na foirne trí ghníomhaíochtaí neamhfhoirmiúla.

Earcú agus Socrú

Cinntoidh an Foras go ndéanfar líon dóthanach foirne a bhfuil inniúlacht i nGaeilge acu, a earcú, a choinneáil agus tacaíocht a thabhairt dóibh trí oiliúint laistigh den Fhoras a chur ar fáil lena chinntiú go gcloífead le forálacha an Achta.

Acmhainní Teanga

Beidh rochtain éasca ag an bhfoireann ar fad ar acmhainní teanga agus eolais, m.sh. foclóirí, i bhformáid leictreonach agus mar chóip chrua araon.

Seirbhísí Aistriúcháin

Le héifeacht ó tús na scéime, beidh liosta ag an Rannóg Cumarsáide laistigh den Fhoras de na cuideachtaí agus daoine aonair ar fad a chuireann seirbhísí aistriúcháin ar fáil. Beidh Seirbhísí tacaíochta IT ar nós an bogearra seiceála litrithe ar fáil laistigh den Fhoras.

Céannacht Chorparáideach

Táirgeofar staiseanóireacht an Fhorais ar nós páipéar ceannteidil agus duillíní dea-mhéine i bhformáid dhátheangach.

Caibidil 4 – Monatóireacht agus Athbhreithniú

Tabharfaidh an tOifigeach Gaeilge tacaíocht agus cúnamh do gach réimse den Fhoras maidir leis na tiomantais atá sa scéim agus beidh freagracht iomlán air/uirthi ó thaobh maoirsiú a dhéanamh ar fheidhmiú an Achta agus na Scéime san Fhoras. Déanfaidh na Stiúrthóirí Réimse Seirbhíse monatóireacht agus feidhmiú feidhmeanna ó lá go lá ar na rannóga a bhfuil siad freagrach astu. Déanfaidh an tOifigeach Gaeilge monatóireacht ar bhonn rialta ar sholáthar agus éileamh na seirbhísí Gaeilge ar fud gach réimse den Fhoras.

Déanfaidh an tOifigeach Gaeilge tuairisc a thabhairt don Choiste Comhpháirtíochta, don Ghrúpa Gaeilge agus don Choiste Bainistíochta maidir le dul chun cinn gach sé mhí. Áireofar dul chun cinn ar scéim an fhorais ar Tuarascáil Bhliantúil an Fhorais ag tosú le Tuarascáil Bhliantúil 2009.

Caibidil 5 – Poiblíocht don Scéim Chomhaontaithe

Déanfar ábhar na scéime seo a phoibliú trí na nithe seo a leanas:

- Preasráiteas dhátheangach
- Seoladh oifigiúil na scéime don fhoireann, le haitheasc ón gCoimisinéir Teanga, Sean Ó Cuirreáin
- Scaipeadh ar chomhlachtaí cuí agus
- Foilsiú na scéime ar láithreán gréasáin an Fhorais.

Tá cóip den scéim seo curtha ar aghaidh chuig Oifig Choimisinéir na dTeangacha Oifigiúla agus chuig gach duine a rinne aighneachtaí chuig an Foras i gcomhthéasc fhorbairt na scéime seo.

Is é an leagan Béarla an bunchóip den scéim seo.

AGUISÍN A: SUÍOMH OIFIGÍ FHORAS NA MARA

Tá Ceannoifig an Fhorais suite i **Rinn Mhíl, Órán Mór, Co. na Gaillimhe. Teil: 01-387200**

Tá na hoifigí, saoráidí taighde agus oifigí calafoirt seo a leanas ag an bhForas ar fud na tíre chomh maith:

80 Sráid Fhearchair, Baile Átha Cliath 2
Teil: 01-4766500

An Fhoirnéis, Baile Uí Fhiacháin, Co. Mhaigh Eo
Teil: 098-42300

Oifig Calafóirt agus Saotharlann na gCealla Beaga
Teil: 074 9741871

Oifig Calafóirt agus Saotharlann Bhaile Chaisleáin Bhéarra
Teil: 027 71761

Oifig Calafóirt agus Saotharlann Dhún Mór Thoir
Teil: 051 385011

Oifig Calafóirt agus Saotharlann Cheann Chlochair
Teil: 041 9889788

Oifig Calafóirt agus Saotharlann **Ros an Mhíl**
Teil: 091 572584